

מבט למסורה שעורים בהסתכלות



ובכן הכל
סדר התעורר
כה כהליכותה
וכנסיעתה:
ועכשיו רזי-
צים אתם
מסחמא;

הביבוי התלמידים, שאספר לכם קצת
ע"א ה"יריד" והטרם הזה, מכל מה
שראיתי ושמעתי, כנהוג.
ואולם מחמת האבל הגדול בשבוע
זה לא אאריך לכם הפעם ואמר לכם
רק זאת:
— הידעתם, תערוכה זו למה היא
דומה? — ליפהפיה זו שטוב ומענין
לראותה רק בלינה ולא ביום, מהוץ
ולא מפני זה וזאת רק פעם אחת ולא
שנית...

ואת הטאי אני מזכיר:
מתחילה התחרטתי על כל המעשה
ועל הטרחה היתרה שטרחתי בביתי
עד שהשגתי ממנה רישיון וזוהה
וביחוד הוצאתי הדרך אל היריד, במד
קום הקונגרס בוונא וחפצתי לברוח

משם מיד — מחמת שראיתי כי אין
זו תערוכה א"י כלל וכלל ולא מצאתי
שם אף אחד מכל אותם הדברים
הטובים שנתברכה בהם א"י, כלומר
כתוצרת הארץ האמיתית, כגון:
אבקהרהובות ואבקהרפה וביתוד
הקולות "בארו—ו—וד!" המטילין
איכה על הצבור והופכים את ירושלים
עיה"ק בזמן האחרון לשדה מלחמה
מישה לא פגשתי בתערוכה אף אבטו-
מוביל (מכונת בלע"ו) אחד ואין
"אבטובוסים" רצים כמו אצלנו ברחוב
יפו, והעיקר חסר כאן, המשקה-הלאמי
שלנו — גזוז! — שאינו תוסס בכל
פינה ובכל סוכה, כמו למשל ברחוב
אלנבי בת"א,
וכשעברתי בין שדרות הפרדס
וערוגות הבושם שבגני הפרחים השבי-
תי בלבי: שם בראל"צ עוקרים
כרמים שלמים ובונים בתים וארמונות
אלא תל אביב, כאן בתל-אביב גופא
עוקרים עצים והופכים אותם לשלטים
בשביל ההגויות וכשכונת הבוכרים יש
מינפים גרון על ענפי האילנות של
הסרק אשר ברחובות כדי לעשות סכך
לסוכות, — בקצור שם עוברים כלם
על "בל השחיה" מי לשם בנין הישוב,
מי לשם "ביונים" ומי לשם שמים,
וכאן, לא עקרו אפילו עץ אחד ולא

נשמעה שיהיה דקלים, אדרבה: הכל
ירוק ורענן לא כמו במזרח הקרוב אלא
כמו במערב-הרחוק, התונת פרין
ממש!..
ואולם, לאחר שחכשתי היטב את
המסוה החדש אשר קניתי בתערוכה
זו מתוצרת הארץ ובמיטב כספי, כמו-
כן, והסתכלתי קצת מקרוב אל הענין,
ראיתי לפני יריד א"י אמתי לכל דקי
דוקיו ופרטיו ולכל לשונותיו,
ראשית חכמה זכיתי לראות על
יד הברכה ומזרקת המים, נחשורנא
את מי? — את השיך אבונינקיס,
(שישב ב"חד-גדיא" בזכות המעשים-
טובים שלו בפ"ת) הוא וחבריו כשישי-
בו מסובין על הכסאות כבני-אדם, עם
הכפיות הלבנות והענאלים השחורים
לראשם, רגליהם מופשלות זו על גבי
זו ועושים "כיה", דהיינו: מסתכלים
ונהנים מזיו אירו של החשמל מסביב,
ממזרק המים למעלה וממחולות הנשים
מתחת...
גם בנידודנו הצעירים והמשכי-
לים יצאו לתרבות רעה והחליפו את
תרבושיהם לכבוד ה"פנסויה" ב"בור-
ניטה" (כובעים), ממש כמוסטפה
קמאל בקישטא, לכל יכירום, ולא עוד
אלא שגם שכנותינו הגאות מכנות
קדמאזולא הופיעו הערב בתלכשתו

הנאה, עפ"י תמו' ורנאל" האחרון מפרו, ו
ועל פניהו הינומא דקה שקופה זמיס-
תורית...
אגב, בשראתה יהודיה ירושלמית
אהת את מזרקת המים, שפלאו את
הברכה, נזכרה פתאום ג ע ה
הירושלמי שלה ונזעקה בלשונה:
"אוי וועה איזמיר!" (אוי ואבוי לי!)
הן בירושלם יכולתי למלאת במים
האלה את כל חבורות אשר בחצרנו!
ויהודיה שניה — חצי ירושלם
ומאה שערים היתה עמי ביריד! —
שהציעה לתוך החור של המשקפת הגד
דולה אשר על יד הברכה, ובמחיר גרוש
אחד ראתה שם כה שלא ראתה שפחה
על הים, נשבעה שבועי-שבועות,
שראתה בתוך ההור את הירח ואת
פני משה רבנו — ממש הוא בעצמו!
— עם זקנו הלבן ואפילו שתי הקר
נים, "בחיו"!!...
אין מה לדבר: כל התערוכה
שלנו בת"א היא עברית, ואפילו
הבולשיביקים מחויבים להציג את
סתורותיהם כאן בשלטים עבריים "פי-
יעורייסקי" ולא עיד אלא שהערכי
מבית לחם, מעבר הצדפים היפוי,
מקשט את כתלי הביתו שלו במדעות
גדולות הכתובות אך ורק בלשון

ה"סהיוניון" דוקא, כדי לרכש את
הקונים כאחב"י, איך אומרים שם
הרנסים? — היהודי הוא טרפה אבל
פיוטתו כשרה...
אגב, נזכרתי בשתי שכנותי אל
השלחן אשר במלון הגדול של בן-
נחום בת"א שתי יהודיות אמידות
ולבנטיניות מאלכסנדריה אשר במצד
ריס, כהמישה דקים על השעון זכיתי
לשמע מפיהן חמש לשונות זו אחר
זו: צרפתית, אנגלית, גרמנית, אי
טלקית וערבית.
וכששאלתי את המלומדה שבהן
ואפילו את כל א"י אך ורק בחמש
מליים עברית, והיא ראויה:
נגשתי אל ביתן אחד, הסמוך
לגרמנים וראיתי מכונת כתיבה עברית
ויפה, והנח קבל אותי צעיר נאה
בקידה גרמנית וב"שאלאם!" (שלום)
אדיב ומושך.
שאלתי את מותר לי לנסות את
המכונת,
— "בבטישה!" ענה לי בעברית
כדויקה כגרמני והכניס את הנליון
לתוך המכונה לנסיון, ואולם כשנסיתי
לשאל את המחיר ואי אלה פרטים,
התנצל באדיבות ואמר בלשוננו: —
"זא ווייס געהט'ס נאך ניכט!" (עד
לידי כך לא הגעתי עריון) והוסיף
לדבר בגרמנית,
לסוף הושיט לי כרטיס של

ואמר בקושי קצת: "תודה רבה!"
ושוב פעם: "שאלאם!"
* * *
אגב, נזכרתי בשתי שכנותי אל
השלחן אשר במלון הגדול של בן-
נחום בת"א שתי יהודיות אמידות
ולבנטיניות מאלכסנדריה אשר במצד
ריס, כהמישה דקים על השעון זכיתי
לשמע מפיהן חמש לשונות זו אחר
זו: צרפתית, אנגלית, גרמנית, אי
טלקית וערבית.
וכששאלתי את המלומדה שבהן
ואפילו את כל א"י אך ורק בחמש
מליים עברית, והיא ראויה:
נגשתי אל ביתן אחד, הסמוך
לגרמנים וראיתי מכונת כתיבה עברית
ויפה, והנח קבל אותי צעיר נאה
בקידה גרמנית וב"שאלאם!" (שלום)
אדיב ומושך.
שאלתי את מותר לי לנסות את
המכונת,
— "בבטישה!" ענה לי בעברית
כדויקה כגרמני והכניס את הנליון
לתוך המכונה לנסיון, ואולם כשנסיתי
לשאל את המחיר ואי אלה פרטים,
התנצל באדיבות ואמר בלשוננו: —
"זא ווייס געהט'ס נאך ניכט!" (עד
לידי כך לא הגעתי עריון) והוסיף
לדבר בגרמנית,
לסוף הושיט לי כרטיס של

ולמחרת בבקר אמרו תלמידי אלה הכל,
חץ מהמלת הנכונה "בבקשה"..
בקצה השלחן ישב יהודי אמרי
קאי אחד בעל כרס ופיו מלא זהב
יותר מקפת הכנס האמריקאי שלנו
לחלואות בשביל בנין בתים בארץ.
נתרעם על א"י וביחוד על הלשון הקשה
ה"היברו" הארורה הזו שאינו יכול
להבין בשום אופן:
— "דו'שי" — הוא אומר לש-
כניו באנגלית שלו — "וואט אי פוני
לאנגוויידג": הו אוי הו, הי אוי שי אנד
ד(א)ג איז פיש". בעברית זאת אומרת:
צאי וראו מה מזורה היא השפה
הזו:
He הוא באנגלית
She היא באנגלית
דאג (כלב בלע"ו) הוא דג אצלם
בעברית.
דואה אני באמת מתוך המודעות
הגדולות שנתפרסמו בעירנו בזמן
האחרון כי השפה הכי קלה היא שפת
ה"אספרנטו" ונקל ללמדה על רגל אחת
וכמשחל בינתא מהלכא, כפי שבאר
לי אחד המורים של השפה הזו, ממש
כשפת הסינית, דרך משל:
— העץ הזה שלפניך, הוא אומר

* * *

— נו ו"איקרא" שלנו (ביצי
הדגים בקופסאות) כבר אכלת?
וכשאמרתי לו כי אצלי "עיקרא
דינא פירכא" שאל בתמהון:
— מה? אתה כופר בעיקרא

שלנו ? איזה יהודי אתה ? הו "העיק-
רא" חסר אצלך !
ובלכתי משם נזכרתי במאמר
הז"ל : זרוק יהודי רופי באויר ועל
ע י ק ר א קאי !...
* *
וראו מה בין בני לבן-חמי : הם
הגרמנים, שאינם ציונים כלל, אינם
זקוקים כלל לשמות נכרים בשביל
יינותיהם. וכותבים על בקבוקיהם
כגויים פשוטים : יין-השרון, יין-
הכרמל ומשקה-וילהלמה, ואנחנו מקי-
טים את בקבוקינו בכרמל-המזרחי
בשמות עבריים וא"י אמתים : כוסקאט,
סוטר, מדוק ועזאול...
ולא עוד אלא שהגרמנים תאלה,
מיכל דייטש, מבינים לתת "להיים"
לאורחיהם ולטעם קצת מהמע"ז; זה שלחם
(אני לא טעמתי אפילו מחשש של
נסד!) ואצלנו בחבית הגדולה של
הכרמל-המזרחי מוכרים הפקחים שלנו
בקבוקים זעירים וסגורים של
קוניאק בגרוש וגרשים...
* *
בדרך הליכתי נכנסתי אחרי
דוקנסול בהולנדי לביתו "הבנק שלנו"
ומה מאד נהנית לראות על הקירות
את התמונות המרהיבות שצלמו את
כל א"י מרן ועד באר שבע, שנבנתה.

כנראה, אך ורק מכספי המוסד הזה-
ורק שתי תמונות חשובות ומענינות
לא מצאתי שם לתמהוני הגדול :
אחת המציינת את פעולת ה"בנק
שלנו" בישוב ההקלאי שלנו בארץ —
את תמונת אכרי ע ק ר ו ן המוכים
על גרנם ומובלים לבית האסורים...
והתמונה השניה של בני דודנו בעלי
הקרדיטים השמנים ש"בבנק שלנו"...
אפשר שהחסרון הזה יתמלא ע"י
המצבה שהוזמנה מאת הפסל מלניקוב
(לז' מלניק !) מאבני-שיש של כפר-
גלעדי, כדי להציבה בבנין החדש של
הבנק בת"א...
ובכדי שלא אשכח הלילה, חנני
ממהר להודיע לכם בזה כי נתבקשתי
מאת העתון הת"א לפרסם בשעורי
זה תקון טענת :
בזמן האחרון מתפרסמים בעתון
הנ"ז שתי מודעות גדולות, אחת מהן
ל"זבל חימי" באותיות גדולות ובקצה
המודעה מימין, כחלק ממנה, יש מר
דעה קטנה ע"א ספר "אגדת החיים"
של אבן-זהב, והמודעה השנית לחברת
"כרם" ליינות ולמשקאות ובצד ימין
מודעה באותיות זעירות לספר "גבעות
החול" של אחד מעורכי העתון, כמובן,
ר' ג' ג'
מבקשים ממני להודיע כי נפלה

טעות בטרור המודעות וצריך להיות
להיפך...
ולסוף שני מכתבים, שקבלתי זה
עכשיו :
בגדול התל — — —
ב"ה שני לנובמבר, ט' להצחרת
בלפור.
כבוד הרב"ג ר' עומות שליט"א
וכו'!
ירושלם, עיה"ק תו"ב,
באתי בזה לפניך לשאלך שאלה
אשר קשת עלי פתרונה, והנה היא
שמוחה לפניך :
אינני לא פקיד בעיריית תל-אביב
ולא במוסד אחרי הנני רק אחד מאלה
הרצים ימים וימים כדי להשיג דבר
פעוט בעירייה, והדבר היה לפני חצי
שנה ויום אחד, ואני שמתי פני לעי-
ריה אחרי אשר כבר דחוני פעמים
אחרות בלך ושוב. השבתי כי היום
בע"ה אנמר בודאי את עסקי שם והנה,
להותי, בגיעי לשם נודע לו שעלי
לחזור עוד הפעם, ומפני מה ? אל
תשאל ! כי אני כבר שאלתי את
השמש התימני לבוש המדים עם הכפ-
תורים הנוצצים, בהאי לישנא : וכי
מה הטאתי כי עלי לחזור גם היום ?
מה היום מיומים ? — הוי, בורגני,

שכמותך ! — הפסיקני השמש ולא
נתנני להמשיך את דברי "כלום לא
תרע שראשון למאי היום, החג הגאדול
שלנו ושמתת כחגך כתיב — "אמה
סחית" !...
עברנו חצי שנה ויום אהר, ועלי
היה לגשת לרגל ענין אהר לעירייה
הכינותי הכל מבעוד יום ולמחרת
בבוקר שמתי פעמי לעירייה, אולם כדרך
בעברי על יד לוח המודעות בלטה
לנגד עיני המודעה : ... לרגלי החג
הלאמי שלנו, יום הצהרת בלפור, היום
שבו הוכרזה ארץ-ישראל (לא
פלשתינה !) לבית לאמי לעם ישראל
וכו' וכו', עצרתי מיד צעדי ובלתי שום
פקפוקים חגתי על עקבי, כי מה
בצע בהליכתי ? והלא משרדי "העי-
ריה העברית הראשונה" שלנו סגורים
בודאי לכבוד חגנו הלאמי.
כעבור שעות אחרות, יצאתי
לטייל לרוח היום ברהובות העיר ולר-
אות את הנעשה בה עודני הולך כה
וכה ורגלי הובילוני לפני בית העירייה,
רגע עמדתי תוהה ומשתומם ולא
האמנתי למראה עיני — הדלתות פתו-
תות לרוחה, אנשים נכנסים ויוצאים,
פקידים מצלצלים בפעמוניהם והש-
משים בכפתוריהם הנוצצים אצים
ומתרוצצים פה ושם, כאלו לא היה

מיאנכת.
פניתי אז אל השמש אשר נדמנו
לי לפני חצי שנה ויום אחד למען
הוכח אם לא הוליכוני עיני שולל ואולי
לא ב' נובמבר היום ?
— גת ? כלום פתוחים היום מש-
רדי העירייה ?
השמש נשא את עיניו, נעץ בי
מבט סקרני מכף רגלי ועד קרסדי —
וכי איזו שאלה זו ? ומדוע לא יהיו
פתוחים ? וואללאה אולעזים !
— והלא שני לנובמבר היום ? —
הוספתי לשאל בתמיה.
— ואינכאן (ומה) שני לנובמבר
אליום, ואם כהר יהיה שלישי ומחר-
תים רביעי, שו אלמסאלה (מה הש-
אלה) ? ומשרדי העירייה מה כי יהיו
סגורים כל הימים ?
לכי כאב, לא יכלתי להוסיף דבר
והסתלקתי.
ועכשיו שואל אני אותך, מודנו
ורכנו ר' עזמות, היודע הכל ובודאי
תוכל לענות על שאלותי אלו :
ילמדנו רבנו, עד היכן הגענו.
שמש תימני ידע, שהראשון למאי
הוא "חג ג'אדול" וצריך לשמח בו,
ולא ידע להכדיל בין שני, שלישי ור-
ביעי לנובמבר ?
ומילא אם לא יודע השמש, קצת

מכין אני, אולם "אדוני וראשי העירייה
העברית הראשונה" מה קרה להם ?
האם גם הם לא ידעו, או "אולי"
יודעים הם כן, ומדוע איפוא סגרו
את המשרדים ב"פערווי מאי" ובשני
לנובמבר העלוב פתוחם לרוחה ?
ופקידו העירייה השייכים להם-
תדרות הפקידים שע"י ההסתדרות
הכללית ש' העובדים, כלום גם הם
שכחו את התגריך או אולי כטרמקא
דראשון למאי לא ידעו מאי שני
לנובמבר ?
בטוח אני, בד מוהר"ר עזמות
שליט"א, כי תדע לתרץ את כל הקו-
שיות הללו, ובזכות זה נהוג א"ה
את חג השני לנובמבר, יום הצהרת
בלפור, בשנה הבע"ל בשמהה כפולה
וכמשלשת יחד עם אדוני העירייה
ופקידיה.
שלך בנאמנות
ב' ז' ע' מ' י'
ובקטון כלה :
ירושלם, ט"ז חשוון תרפ"ו.
כבוד מוהר"ר "עזמות" שליט"א.
א. ג.
אסיר תודה חנני לו על הדיעה
שבאה בשערו האחרון בדבר השלט
בתלפיות אבקש מכ' תורתו להודיע
לכל תלמידיו ותלמידותיו די בכל

אתר נאתר, שיואלו בטובם להודיע
עפ"י הכתובת דלמטה, כל התאונות
או התלוננות נגד פגיעה בשפה הו
בשלטים והן בדבר אחר.
בתעבה למפרע ובדרך-ארץ
חנני תלמידו ונותיק
ג. פ' א' ד'